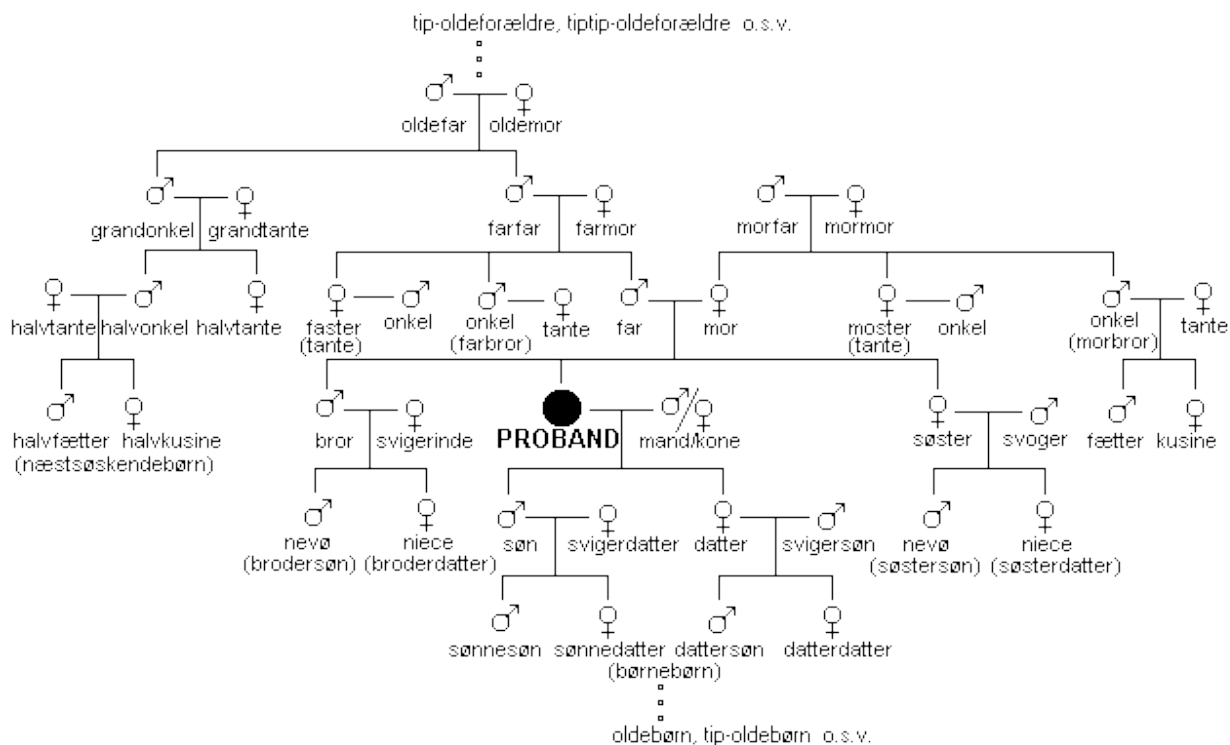

Klare definitioner på familiemedlemmer og –forhold

Hvad er en grandkusine? Hvad dækker en onkel og tante over? Hvis din fætter får et barn, hvad er I så til hinanden? Desværre har kært barn i folkemunde mange navne, hvilket kan være kilde til megen frustration for slægtsforskere. Definitioner skal være klare og ikke tvetydige, således at alle forskere på området kan gøre brug af samme ”sprog,” men betydninger skifter i takt med tiden og et sprogs udvikling – samt et folks ændrede fokus og øgede forvirring på området. Derfor er det mere sikkert at kalde en farbror for onkel og en mormor for en bedstemor. Før vi helt ender i det på området fattige engelske sprog, tillader jeg mig at komme med klare definitioner af slægten her. Som sagt er der forskellige udlægninger af begreberne og titlerne, men jeg har valgt det sprog, som er rigest på betegnelser, og som derfor kan skabe mindst mulig forvirring, om end der ikke er et sprog derude uden tvetydigheder – med mindre jeg selv skulle opfinde et og udbrede det.

Det er de danske betegnelser, som slægtsforskeren Svend-Erik Christiansen bruger.¹ Selv disse er fattige på visse områder. Der er intet ord for, om fætre og kusiner er på moderens eller faderens side. Der er intet ord for en fætters eller kusines børn – eller titel til probanden (hovedpersonen) for samme. Kommer vi længere ud i slægten, er der faktisk mange betegnelser, som de fleste danskere ignorerer

¹ Christiansen. 1994

eller ikke kender af den simple årsag, at det ikke er en del af vores daglige sprog. Med mindre man er slægtsforsker, hvor ofte skal man da vide, hvad en halvtante eller halvonkel er? Jeg bliver desuden kritisk over for Christiansens stamtræ, når jeg ser de blodsbeslægtede fastre og mostre betegnes som tanter i parentes og på samme måde de blodsbeslægtede farbrødre og morbrødre som onkler. Når vi ud til bedsteforældrenes søskende, eksisterer slet ikke andet end onkler og tanter. En onkel gifter sig ind i familien gennem en moster eller faster; en tante gifter sig ind i familien gennem en farbror eller morbror. De kan derfor aldrig være blodsbeslægtede, og betegnelserne grandonkel og grandtante er derfor yderst misvisende. Desuden har man ingen mulighed for at vide, hvilken bedsteforælder man her følger. Betegnelserne for bedsteforældrenes niecer og nevøer og disses børn med *halv-* foran, irriterer mig ligeledes en del, da vi på moderne dansk ikke bruger ”halv” til andet end søskende med kun én forælder til fælles. Det lugter lidt af ”mindre i slægt end”. Jeg ville jo helst bruge det til at betegne fætre og kusiners børn, altså halvniecer og halvnevøer, men det lyder for andre som et barn af en halv søskende, på samme måde som jeg så ville være halvmoster på en forkert måde.

At ændre betegnelserne vil kræve en helt ny måde at gribe familierelationerne an, da alt står og falder på traditioner. Det er dog et forsøg værd, så derfor har jeg – som Christiansen – set på andre landes slægtsbetegnelser for at lede efter gode importord. Uanset hvad, vil jeg ikke godtage ord som grandtante og grandonkel samt halvtante og halvonkel for bedsteforældres søskende og deres børn, da tante og onkel ikke bør bruges til blodsbeslægtet familie. Én gang brugt til blod, og så skal der holdes rene linjer. At gå efter det engelske *cousin* med et ordenstal foran samt *once, twice, thrice removed* fungerer faktisk også fint på dansk, altså således at en mors kusine og du har oldeforældre til fælles, derfor bliver det din kusine i 2. led én gang forskubbet. Kusiner af første led har samme bedsteforældre. En kusines børn har stadig dine bedsteforældre til fælles, men de er et led under dig, derfor bliver denne pige din kusine i første led én gang forskubbet. Det giver dog stadig et forklaringsproblem med hensyn til hvilken side vi taler, men det kommer vi nok aldrig helt udenom. En mulighed er at nævne de fælles aner i betegnelsen, eksempelvis at der kunne være tale om en kusine i morforældrenes første led én gang forskubbet. Der er til gengæld ikke forskel i betegnelsen med hensyn til, om relationen er forskubbet frem eller tilbage i slægten. En nevø kan hedde søstersøn eller brodersøn, og det samme gælder niece, men der mangler stadig et navn for en kusines, fætters, nevø eller nieces ægtefælle, men jeg foreslår at lade det stå åbent, altså en ægtefælle til kusinen i første led én forskubbet eksempelvis. Endelig er der svigerbørnenes forældre. De kunne eksempelvis være svigersøskende, da man er i samme led. De to grand og bedste vil jeg helst slippe for, da de dækker over for mange slægtninge, så bedstemor og bedstefar skal ikke bruges. Derimod har vi ikke

Pernille Amanda Bartholdy Kanto

andet end oldemor og oldefar at kalde bedsteforældrenes forældre. For ikke at skabe forvirring, ville jeg vælge at bruge ordet grand til at danne betegnelserne grandfarfar og grandfarmor til din fars farfar og farmor. På den måde genbruges det brugte engelske ord samtidig med at man ikke er i tvivl om slægtskabet. På samme måde kan en grandfarbror og grandfaster betegne det, som flertallet vil kalde grandonkel og grandtante.